

DE ONAANTASTBAREN

JIBBE WILLEMS & FIRMA MES

versie 19 september 2022

INHOUDSOPGAVE

0	PROLOOG	1
1	KLOOTZAK AAN DE VERKEERDE KANT	2
2	NEWTON	8
3	DISCLAIMER	9
♪	<i>A crash test for society</i>	12
4	GEVOLGEN	13
5	EDITH EN PETER	22
6	BEDTIJD	25
7	RICHARD MORRIS	27
♪	<i>Inequality hurts</i>	30
8	HET WITTE HUIS	31

0 PROLOOG

DAAN 27 augustus 2019, drie jaar geleden.

in de buurt van London wordt Harry, een 19-jarige motorrijder, aangereden door een auto.

De botsing is frontaal.

Harry overlijdt.

De vrouw die de auto bestuurt heet Anne.

Een Amerikaanse die met haar man en kinderen sinds kort in het Verenigd Koninkrijk woont vanwege het werk van haar man, een Amerikaanse diplomaat.

Anne zegt haar volledige medewerking toe aan het politieonderzoek.

Maar een paar weken later vliegt ze in een militair vliegtuig terug naar Amerika, en claimt ze diplomatieke immuniteit.

Hierdoor kan Anne niet worden vervolgd.

1 KLOOTZAK AAN DE VERKEERDE KANT

ANNE Het geluid
van een ongeluk
is

doffer dan ik dacht

het geluid van een lichaam
zacht
dat
met honderd per uur
van een motor wordt geslingerd
om dan
tegen de voorruit van een voertuig
ook honderd per uur
tot stilstand te komen

is

natuurlijk breekt er van alles
DAAN glas botten
LIN staal kreukt
ANNE kindergekrijs
ik denk ik ook
krijzen
of nee
ik was stil

mijn kinderen krijzen

eigenlijk

LIN al die geluiden

ANNE heb ik pas later ingevuld

DAAN glas botten
LIN staal kreukt

ANNE puzzelstukjes
logica –

DAAN een herinnering kleurt zich met verwachting achteraf

ANNE ik bedoel

LIN je maakt het verhaal af
als je de consequenties begrijpt

DAAN soms stellen de gevolgen de oorzaak bij

ANNE en hij, hij, hij

DAAN hij reed aan de verkeerde kant van de weg

ANNE klootzak.

Grootste angst
toen ik rijles had.

Spichtige tiener die nog over haar eigen voeten struikelt
moet een tank leren besturen

of nou een cheap ass Toyota Carina
gedeukt en gebutst
stinkend naar sigarettenrook
en mannenzweet.

LIN Het geluid
van een ongeluk

ANNE Ik heb heel lang rijangst gehad.

LIN is

ANNE Zo'n vreemde, irreële vrees
voor deelnemen aan het gemotoriseerde verkeer.

LIN Doffer dan ik dacht

ANNE Ik was bang dat ik
uit het niets
aan het stuur zou rukken
en tegen een boom
of erger nog
tegen een bejaarde aan zou klappen.

Of dat er

DAAN glas botten

ANNE opeens
een wolk kinderen op de snelweg zou verschijnen.

LIN staal kreukt

ANNE Of dat een middelgroot zoogdier
zou opdoemen aan de verkeerde kant van de weg.

DAAN kindergekrijs

ANNE Ik was bang dat de dood op mijn schouder zat
klaar om in te grijpen
als ik eventjes niet oplette.

DAAN Een kind aan het stuur van een wapen.

ANNE Maar ik heb doorzettingsvermogen,
motivatie,
discipline.

Ik laat mij niet door angst weerhouden.

Sterker nog: ik gebruik het,
smeed het lood in mijn schoenen
om tot kogels,

DAAN glas botten
ANNE ik ban de angst niet uit
maar maak haar wapen en schild.

LIN staal kreukt

ANNE Daarom ben ik ook zo goed in mijn werk.

En daarom ben ik ook
een uitstekende chauffeur;
ik ben alert, scherp,
heb razendsnelle reflexen
en laat mij niet afleiden.

LIN De smaak
van een ongeluk

ANNE bloed
poep
metaal
roet

LIN het gevoel...

ANNE het is niet eens
pijn

DAAN dat komt later

ANNE pijn

mijn been
ik kon mijn been niet bewegen
maar ik voelde geen

het is

DAAN stilstand

LIN vanuit snelheid opeens
onverwacht
stilstand

DAAN en alle krachten
die op je inwerken
omdat bewegende objecten
die plots tot stilstand komen
hun energie kwijt moeten

LIN in staal
DAAN in de kreukelzone
LIN in kwetsbare lichamen

ANNE in mijn kinderen?

want

eigenlijk

dit is alles achteraf.

Het enige waar ik aan dacht

LIN bloed

ANNE was

LIN poep

ANNE zijn mijn kinderen oké.

LIN metaal

ANNE Heeft die klootzak

LIN roet

ANNE die klootzak aan de verkeerde kant van de weg
die klootzak met zijn motor moordwapen
heeft die klootzak mijn kinderen in gevaar gebracht
waarom let die klootzak niet op

DAAN met z'n rooie helm

ANNE wat doet die klootzak aan de verkeerde kant van de weg
dit is een aanslag op mijn leven
op het leven van mijn kinderen
klootzak
met je fucking verkeerde kant van de fucking weg.

...

Agent klopt op raam

Ik kom net van een barbecue.

AGENT Heeft u gedronken?

ANNE Vooral veel worst.
Daar houden jullie van hè.
Worst. Vette worst.
Half rauw, half verbrand vlees.

Britten zijn niet goed in barbecueën of wel?

AGENT Hoeveel heeft u gedronken?

ANNE Daar moet je Amerikanen voor hebben.

AGENT Mevrouw?
Bent u bereid een blaastest af te nemen?

ANNE Ik ruik het nog.
Dood dier dood bier.
Ik heb niet gedronken.

AGENT Ik wil toch dat u even een blaastest voor me doet.

ANNE Ik vind het erg ik vind het zo erg is hij dood hij is dood hè?

AGENT Hij was nog bij bewustzijn
toen de ambulance hem meenam.

ANNE Hij kwam van de heuvel
uit de bocht

ik bedoel,
ik kon er niks aan doen,
ik kon er toch niks aan doen,

Het spijt me zo erg als er iets is wat ik kan doen ik werk mee natuurlijk
u heeft mijn volledige medewerking bij het onderzoek ik

AGENT Ik zou u allereerst graag even de blaastest afnemen.

ANNE Rot op met je blaastest!

U denkt toch niet dat ik –
ik stap toch niet met mijn kinderen in de auto als ik –
misschien dat jullie dat anders doen
in dit achterlijke land
met die achterlijke verkeersregels sorry ik ben even niet helemaal mezelf sorry sorry
geef maar hier

Ze blaast in het pijpje van de blaastest.

ik kán niet strafbaar zijn

AGENT laten we even

ANNE ik ben onschendbaar

AGENT stap voor stap

ANNE het was een ongeluk toch

AGENT Was u afgeleid?

ANNE ik let altijd goed op ik had geen ik was niet iets aan het pakken ofzo of
oh die arme jongen

AGENT Aan het bellen misschien?

De agent leest de blaastest af.

U heeft in ieder geval niet gedronken. Het slachtoffer heeft verklaard dat...

ANNE Het slachtoffer heeft verklaard?!

Oké nou misschien ja nou hij was denk ik ook wel in de war denk je niet
na die klap
zijn botten staken zo uit zijn vlees hij
ik weet niet of een slachtoffer de beste getuige is sorry ik ben in paniek
natuurlijk is het zeker weten mijn fout oh god
ik had wel muziek opstaan
kinderliedjes
de wielen van de bus gaan rond en rond
hij klapte tegen mij aan knalde op de kap tegen de ruit
ik checkte mijn kinderen alles oké ze waren oké
en ik, ik oké
mijn been doet pijn maar verder oké
hij ligt bleke kop in z'n rode helm ligt op mijn motorkap botten steken
en

AGENT Heeft u eerste hulp verleend?

ANNE ik heb ja nee
ik ben naar mijn kinderen gegaan ik heb iemand aangehouden
die heeft gebeld ik moest
mijn kinderen waren in paniek maar er was iemand bij die jongen
een oudere man een
hij huult ik
en jonathan komt voor de kinderen en de ambulance
die vertrekt met zwaailicht en sirene
dat is een goed teken toch met sirene dan leef je nog
dan leeft die jongen nog dat kind hoe oud was 'ie eigenlijk hij leek wel zestien

AGENT mevrouw?

ANNE Ik weet niet zo goed wanneer het inzicht kwam
later
natuurlijk
veel later
veel te laat.

De verkeerde kant van de weg
is in dit achterlijke kloteland
de goede kant van de weg.

Dus

LIN Dus

DAAN Dus

ANNE ik reed verkeerd.

2 NEWTON

DAAN Om het te begrijpen, het moment van de crash, moeten we beweging begrijpen.

De wet van Newton:

Een object in rust, blijft in rust.

Een object in beweging, blijft in beweging...

in dezelfde richting,
met dezelfde snelheid
en zal in beweging blijven.

Een object in beweging
blijft in beweging
tot het gestopt wordt
door een gelijke tegenkracht.

Zoals bij een botsing.

Denk aan een lichaam in een auto. De auto kan al gestopt zijn, maar het lichaam beweegt nog door. Tot het gestopt wordt. In het beste geval door de gordels.

Denk aan een hoofd in een helm: de helm is al gestopt, maar het hoofd beweegt nog door tot het gestopt wordt door de helm.

Denk aan de hersenen in het hoofd, in de helm: de helm is al gestopt, het hoofd is al gestopt, maar de hersenen bewegen nog door tot ze gestopt worden door de schedel.

In het geval van een botsing tussen een auto en een ander voertuig gebeuren er eigenlijk ontelbare botsingen.

Die van de voertuigen met elkaar, de lichamen met het voertuig, en de ingewanden in het lichaam, tegen de binnenkant van het lichaam.

LIN Al die elementen bewegen naar voren. Maar in het hoofd gebeurt iets bijzonders.

In de schedel liggen de hersenen
omgeven door hersenvocht.

omdat het vocht een andere dichtheid heeft dan de hersenen
beweegt het sneller naar voren.
en daardoor drukt het, gek genoeg, de hersenen achteruit..

Dus bij een botsing naar voren bewegen de hersenen naar achteren.

DAAN Zolang een beweging niet is gestopt,
blijft de beweging bestaan.
Zolang de beweging bestaat is er geen rust.

3 DISCLAIMER

ANNE dit zijn trouwens
het is misschien even goed daar nu op te wijzen
dit zijn trouwens allemaal aannames

speculatie

in het beste geval
een *educated guess*
en in het slechtste geval
laster
verzinsels!

Net als ik een verzinsel ben. Ik ben niet echt.

Net als alle andere personages
enige gelijkenis met levende of dode personen
uit de realiteit – het is allemaal toevallig - echt - gelijkend
geïnspireerd op, misschien,
in een poging iets te onderzoeken.

Ik ben niet echt.
Ik ben Anne.
Ik ben 42, nee 45.
Ik heb drie kinderen.
Ik ben getrouwd met Jonathan.
Ik heb een typisch Amerikaans huis.
Er staat slijtvast meubilair.
Ik hou van Negroni's en cocktails met gin erin.

Wat we weten over mij.
Wat 'we' weten. Wat ik weet over mij is iets anders dan wat we weten over mij.
Ik ben Anne en Anne is,
Ik denk dat zij, ik beeld me zo in dat zij

Ik lijk best wel op haar. *Ik*. Van nature. Ik ben net zo gedisciplineerd als zij. Mijn haar valt op dezelfde manier langs mijn gezicht, als ik het los heb. Ik heb niet meer een echt jong gezicht. Je ziet een soort leven in mijn..ik ben levend. Uiteraard. Springlevend.

Ik ben wat ouder
een diplomatenvrouw
Een gore Amerikaan
Ik ben de elite
ik kom overal mee weg
Ik ben geheim agent
Spreek Russisch
Ik was dronken toen het gebeurde - Negroni's-, te veel
maar dat wordt verzwegen door de regering,
die gerund wordt door aliens

Het hele internet, de kranten, alles staat vol met mij.
Met een versie van mij waar ik mij niet in herken.

Ik speel een versie van mezelf waarin ik met mezelf kan leven. Ik leef niet in een krant.
Ik leef hier nu op het toneel. Ik ben een versie van een versie van mezelf. En ik ben op het
toneel en ik vertel dit. Dat is niet de realiteit.

Wij willen iets zeggen over een bepaalde versie
Een bepaalde werkelijkheid
-dit was even een disclaimer, nog steeds-
dus we doen aannames. Om die versie te voeden. Die werkelijkheid waar we iets over willen
zeggen.
En iedereen kijkt mee.

Dit is een disclaimer -dit is even in het hier en nu- om even duidelijk te maken dat de versie
van Anne waarover dit gaat, de versie die ik nu ben, die versie, die doet en die zegt dingen die
wij niet kunnen weten.
we lezen wat
we kijken wat
we raden wat

En ja
ja
het toe-eigenen van de werkelijkheid
in de hoop
daar een fictieve waarheid uit te peuren
is
ik weet niet

is dat modderig, moreel?
op zijn best twijfelachtig
of zijn slechtst weerzinwekkend?

Exploitatie van andermans leed.

Of

Óf
is het een oefening in medemenselijkheid
een manier om je te verhouden tot de wereld
en tot 'de anderen'?

Scènes kunnen gaan plaatsvinden die in het echt misschien niet hebben plaatsgevonden.

Ik ben Anne. En in onze versie ben ik...

42, nee 45, begin 40. en hou ik van Negroni - Sorry ik had dat al gezegd, maar dat is ook echt
zo, dat stond in profiel van mij door een journalist van de BBC - dat hoeft u niet te geloven -
maar het is dus zo - Ik denk zelf meer... ik ben...

I'm a bitch - I'm a lover - I'm a child - I'm a mother

Ik was die versie, een versie, maar na alles wat er is gebeurd ben ik die versie in ieder geval
niet meer. Niet die Anne. Dit voert nu veels te ver.

Ik ga nu toneelspelen, ik ga weer, bewegen, ik stop pas als ik word gestopt.
Einde disclaimer / bedankt / Mervyn / muziek

♪ **A crash test for society**

When the brain is moving backwards
Do our thoughts move backwards too
Does a thought that is still forming
Retract back into the tissue?

With fluids of different density
pushing their way forward in the skull
fighting to be there first

When the brain is moving backwards
Do our thoughts move backwards too
Is our live relived but backwards
In these seconds at the end

Do memories become present?
In the seconds between the crash
And the ending of the movement
With body on the ground

The sea storm in the fluids in the skull
Settling down
Until it comes to rest
for the last time

mhhh

4 GEVOLGEN

ANNE Ik had wel dood kunnen zijn.

JONA Ja.

ANNE De kinderen.

JONA Ik weet het.

ANNE Ik had de kinderen dood kunnen rijden.

JONA Dat is niet gebeurd.

knuffel

ANNE Dood.

JONA Onze kinderen mankeert niets.

ANNE Nee.

Nee.

Godzijdank niet, nee.

Godzijdank is het allemaal goed afgelopen.

Ik bedoel...

JONA Het is al goed, lieverd.

ANNE Ik ben zo stom.

JONA Jij bent niet stom.

ANNE Het is ook niet echt een subtiel cultureel verschilletje,
dat je niet diep genoeg buigt ofzo,
een protocollair foutje, hè, maakt iedereen wel eens,
nee, het zijn goddomme verkeersregels.

JONA Ja.

ANNE Dat is het éérste wat je leert
als je hier in een auto stapt!

JONA Je hebt een vol hoofd,
dan vergeet je wel eens wat.

ANNE Nee, dan vergeet je, weet ik veel,
de halfvolle melk, of
de groene bak buiten te zetten of
of een kind bij de opvang ofzo,
maar dan rij je niet iemand dood.

JONA Lieverd, ik weet dat deze zelfkastijding
voortkomt uit schrik en schuldgevoel,
en dat snap ik /

ANNE / oh ja? /

JONA / maar zou je alsjeblieft
je emotie onder controle willen krijgen?

ANNE En zou jij alsjeblieft wat emotie willen laten zien?

JONA Emotie lost niets op.
Jij weet net zo goed als ik
dat angst, woede, verdriet, schrik, schuld
zelden leiden tot een bevredigend resultaat.

ANNE Dit is geen casus.

JONA Nee?

ANNE Dit valt niet op te lossen.

JONA Anne, mijn liefste,
alles valt op te lossen,
dat is ons werk,
het geloof dat alles
in ons voordeel op te lossen valt.

ANNE Ik heb alles verpest.

JONA Je denkt te lineair.

ANNE Alles.

JONA Oorzaak en gevolg is nooit eenduidig,
alles ligt altijd nog open.

ANNE Open?

JONA Ja.

ANNE Ik ben verantwoordelijk.

JONA Dat is een groot woord.

ANNE En ik wil die verantwoordelijkheid nemen.

JONA Waarom verantwoordelijkheid claimen /

ANNE / némen /

JONA / als er nog geen schuld is vastgesteld?

ANNE Dat is wél vastgesteld.

JONA Door wie?

ANNE Het was mijn schuld.

JONA Ik snap dat je dat zo voelt,
maar ook schuld is onderhevig aan interpretaties.

ANNE Jezus!

JONA Iemand moet hier het hoofd koel houden,
liefst wij allebei.

ANNE Kunnen we even gewoon praten.

JONA We praten toch?

ANNE Ik bedoel praten-praten, écht praten,
zonder ons te hullen in interpretaties.

JONA Interpretaties zijn ons wapen en ons schild,
het is het enige wat we hebben.

ANNE Hij was nog maar een tiener.

JONA Je bent geschrokken, dat snap ik.

ANNE Ik ben niet geschrokken, ik ben /

JONA / verdrietig
en je voelt je schuldig
en je bent geschrokken

is allemaal helemaal normaal

neem even een slok water

probeer boven je emotie te gaan staan,
objectiviteit in het systeem houden
dat is je werk, daar ben je in getraind.

ANNE Ik was niet aan het werk.

JONA Wij zijn altijd aan het werk.

ANNE Wij zijn ook nog méns.

JONA Oriënteren, inventariseren, analyseren
en dan met een plan komen.

ANNE Hij was een tiener!

JONA Zo moet je niet denken.

ANNE Zijn moeder is even oud als ik.

JONA Dit helpt ons niet verder.

korte stilte

ANNE Hij keek me aan
vlak voor 'ie z'n nek brak,
hij vloog van de motor,
keek me aan
en brak zijn nek tegen mijn voorruit.

JONA Zo is het niet gegaan.

ANNE Hij keek me aan,
met tranen in zijn ogen,
hij wist dat hij dood zou gaan
en spatte toen uiteen
in duizend scherven
bloed en scherven.

JONA Dit is trauma.

ANNE Hij keek me aan,
wees naar me,
terwijl hij
dood al, eigenlijk,
lijk voordat zijn lijf het wist,
wees naar me
en zei: jij
jij hebt dit gedaan.

JONA Anne...

ANNE Krak.

JONA Anne.

ANNE Krak godverdomme krak.

JONA Anne!

ANNE Krak.

JONA Zou je er even bij willen blijven?
In het hier en nu, hallo! Hallo godverdomme!
Ons leven valt uit elkaar!

ANNE Ah, daar ben je!
Daar is de méns!
Ik begon al te denken dat die niet bestond, Jonathan,
dat je een bundeltje protocollen was
met een dun, bleek velletje eromheen.

JONA Je reed een paar seconden aan de verkeerde kant van de weg!

ANNE Acht seconden in ruil voor een heel leven.

JONA Het was een ongeluk!

ANNE En ik moet de gevolgen van dat ongeluk op me nemen.

JONA Wast dat je geweten schoon?

ANNE Schuld – boete.

JONA Werkt het zo?

ANNE Ja!
JA!
Ja zo werkt dat!

JONA Het gaat om het afwegen van belangen.
Er zijn belangen die zwaarder wegen dan ons eigen belang,
en eigenlijk, als je erover nadenkt,
valt het hogere belang hier mooi samen met ons eigen belang.

ANNE Daar is immuniteit niet voor bedoeld.

JONA Daar is het precies voor bedoeld.

ANNE Je moet het niet bagatelliseren.

JONA En jij moet het niet overdrijven.

ANNE Hij is dood!

JONA Ja.
En
- en dat moet je niet verkeerd opvatten -
en die jongen blijft dood.

ANNE Man
soms
dat hoofd van jou

korte stilte

Ik werk mee.
Er is een ongeluk, er komt een onderzoek, er zijn gevolgen.
Die gevolgen moet ik dragen.
Anders kan ik niet met mezelf leven.

JONA Als jij deze molen in gaat,
dan ben je niet meer onzichtbaar.

ANNE Ik ben al niet meer onzichtbaar.

JONA Hier niet,
maar we kunnen weg.

ANNE Weg?

JONA We kunnen naar huis.

ANNE Vluchten.

JONA Tactisch terugtrekken.

ANNE Ik vlucht niet.

JONA Als er een rechtszaak komt /

ANNE Ik kan toch niet zomaar oprotten?

JONA Als er een rechtszaak komt /

ANNE Dan komt er een rechtszaak,
we volgen de wetten van dit land.

JONA Ook volgens de wetten van dit land ben je nog onschendbaar.

ANNE Nog.

JONA Jij mág je niet eens laten vervolgen.

ANNE Dan geef ik mijn immuniteit zelf op.

JONA Maar dat is helemaal niet aan jou.

ANNE Het zou het enige juiste zijn.

JONA Er bestaat niet zoiets als het enige juiste.
Als ons werk ons één ding leert is dat het wel.
Alles is een kwestie van perspectief
en perspectief is een kwestie van prioriteit.

ANNE Zo koud ben jij toch niet?

JONA Ik probeer je alleen maar te helpen.

ANNE Was jij altijd al zo?

JONA Hoe bedoel je?

ANNE Zo berekenend, opportunistisch, koud rationeel -

JONA Diplomatiek?

ANNE Ben ik daar verliefd op geworden?

JONA Anne?

ANNE Zijn we dit geworden,
of is onze relatie altijd een soort onderhandeling geweest.

JONA Zullen we even terugcirkelen naar ons eerste gesprek?

ANNE Ik weet het eerlijk écht even niet meer.

JONA Het is op dit moment ook niet echt prioritair lieverd.

ANNE 'prioritair'

JONA Ja.

ANNE 'prioritair'

JONA Anne?

ANNE Ben je zo in mijn broekje gekomen,
met 'prioritair'? 'Prrriorrriitairrrr.'

JONA Vind jij dit relevant voor het huidige gesprek?

ANNE Was dat je openingszin?
“Hey schatje, prioritair jij hier wel eens vaker?”

JONA Wil je een glas water?

ANNE Jawel! Ik weet het nog wel!
Ik weet wel waarom ik op je viel!
Weet jij het nog?

We schilderden vergezichten in mijn studentenkamertje,
een raam nauwelijks groot genoeg
om een horizon te zien, maar wij hadden het allemaal al bedacht.

Wij zouden de wereld gaan veranderen.

Maar écht. Geen superheldenfantasie,
geen verhaaltjes om ons ego te voeren,
Wij wisten dat grootse daden
kleine zetjes nodig hadden.

JONA En wij zouden die zetjes gaan geven.

ANNE Onzichtbaar. Achter de schermen.
Wij zouden de mensen die aan de touwtjes trokken
helpen aan de juiste touwtjes te trekken.

JONA Dat doen we nog steeds.
Dat kunnen we nog steeds.

ANNE Wie een leven redt /

JONA / redt de hele wereld.

ANNE En wie een leven neemt /

JONA Nee. Zo werkt het niet.

ANNE Hoe werkt het dan, Jonathan?

JONA Wie één leven redt, red de hele wereld,
dat klopt niet helemaal,
het gaat erom het juiste leven te redden.

ANNE Mijn leven zeker.

JONA Of vind jij je geweten belangrijker dan ons werk?

ANNE Iemand anders neemt dat wel over.

JONA Als jij niet kan geloven
dat een enkeling het verschil kan maken
tussen een betere wereld
of een klotere wereld,
waarom doen we dit werk dan nog?

ANNE Welke fase van de onderhandeling zitten we nu?
Het honingsmeren? De emotionele chantage?
Geloof je dit nu zelf?

JONA Je kan ervoor kiezen het niet te geloven.
Maar wat blijft er dan nog over?

ANNE Gerechtigheid.

JONA Voor wie?
En jij dan?
En ik dan?

ANNE Jij.

JONA Ja, ik, wij,
je gezin.
Als je je opoffert,
als nobele martelaar,
waar blijven wij dan?
Wat is jouw schuldgevoel je waard?

ANNE Ik onderga de consequenties
en dan is er afronding.
Dan betaal ik de boete of
weet ik veel
community service.

JONA Jezus je hebt echt geen idee van het rechtssysteem van dit land.

ANNE Je doet alsof dit een of ander ontwikkelingsland is.

JONA Het is hier niet de VS, nee.

ANNE Alsof het bij ons trouwens geen ontwikkelingsland is.

JONA Niet voor ons, nee,
niet voor ons,
wij hebben mogelijkheden.

ANNE Dat is klassenjustitie.

JONA Ja? Misschien. Ja.
Om te voorkomen dat jij vast komt te zitten?
Ja, dan, prima, klassenjustitie.

ANNE Hoezo vast, nee joh.

JONA Jij hebt echt geen idee.

ANNE Het was een ongeluk, toch?

JONA Voor het veroorzaken van een dodelijk ongeluk
door onvoorzichtig rijgedrag
kan je hier vijf jaar weggestopt worden.
Veertien als ze het als roekeloos zien

ANNE Wat?

JONA Vijf jaar, Anne,
als jij je vijf jaar laat opsluiten,
dan maak je ons allemaal kapot.

ANNE Ik kan toch niet vijf jaar vast komen te zitten?

JONA Zo. Ben je er eindelijk?

ANNE Jonathan?

JONA Het hoeft niet, nee,
het hoeft niet,
wij hebben mogelijkheden.

ANNE Mogelijkheden.

JONA Wij wel.
Ja.

5 EDITH EN PETER

EDITH Nou misschien goed om even.....even wat zaken te nuanceren. Eens kijken hoe we dit aan gaan vliegen. Even misschien...even wat zaken verduidelijken. We hadden het er net al even over, Peter en ik.

Want Peter is er nu nog niet?

Peter ben je daar? Peter wij horen jou nu niet. Peter? Ja daar ben je.

Kijk, waar wij ons echt tegen verzetten is het beeld van de diplomaat als adellijke heer die feestjes en borrels afstruint. Dat is een hardnekkig beeld en dat is volkomen onterecht.

Wat vaak niet wordt beseft is hoe zwaar het werk ook drukt niet alleen op de persoon zelf, maar ook op de familie. Elke vier jaar wissel je van post, verlaat je huis en haard, netwerk, vrienden...

PETER Dat is echt ingrijpend voor de hele omgeving.

EDITH En wij werken dan bij DPG.

PETER Directie Protocol en Gastlandzaken.

EDITH Dus vandaar dat je met ons aan tafel zit. (PETER: DPG.) Edith, al heel lang werkzaam bij BZ, nu 2 jaar cluster-coördinator hier. En in dit cluster komt alles bij elkaar wat te maken heeft met immuniteit en privileges, onschendbaarheden, noem het maar op. Denk aan strafrechtelijke overtredingen. Incidenten. Demonstraties. (PETER: Verkeersboetes...) Alles wat te maken heeft met geprivilegieerden. (PETER: Eh...) Diplomaten, in de volksmond.

PETER En ik ben Peter, jurist, en eh ik hou me vooral bezig met verkeersovertredingen en-

EDITH Peter werkt onder mij (*lacht vriendelijk*). Kijk er is veel te doen natuurlijk over die immuniteit, in de publieke opinie. Maar die is er echt zodat je als diplomaat onafhankelijk je werk kan doen. Ook als Nederlandse diplomaat in het buitenland. Wij leven in een prachtige goed functionerende democratie, maar dat heb je niet overal. Het is er zodat je daar kan praten met mensenrechtenactivisten. Over het homohuwelijk, over abortus (PETER: Euthanasie...) noem maar op...

Dat wordt allemaal mogelijk gemaakt door Wenen. Dat kennen jullie, neem ik aan. Dat is echt uniek hoor. Wenen.

PETER Het Verdrag van Wenen heb je het nu over...

EDITH Klopt Peter. (PETER: Voor de duidelijkheid...) Het Verdrag van Wenen dus. Dat is eigenlijk een codificatie van honderden en honderden jaren aan afspraken tussen de naties.

Het zegt dat een diplomaat niet vervolgd kan worden als hij de wet overtreedt in het gastland, zodat hij (PETER: Of zij...) in vrijheid zijn werk kan doen. Of zij. En dat geldt vaak ook voor hun gezin.

Ja dat roept dan wel eens een scheef gezicht op rondom een verkeersboete. En dan kijk ik ook even naar jou Peter, want jij hebt je hier onlangs ook nog in verdiept...

PETER Ja, natuurlijk als je de krant leest is het "onbetaalde parkeerboetes €17.349-"

EDITH Maar let wel. De boodschap die we altijd uitdragen is: diplomaten hebben rechten en plichten. Je moet je gewoon aan de wet houden van het land waar je bent.

Wat Peter en ik jullie graag willen meegeven is dat we bij een grove wetsovertreding, wel degelijk actie ondernemen. Bij een ernstig incident wordt de zendstaat altijd gevraagd om opheffing van immuniteit zodat diegene vervolgd kan worden.

PETER Wat je je daarbij wel moet blijven herinneren, is dat je die immuniteit niet geniet als persoon. Het is iets dat door je staat eigenlijk aan jou wordt gegeven.

EDITH Klopt. Dus het is niet zo dat jij op persoonlijk niveau kan zeggen van: "ik doe nu maar eventjes afstand van m'n immuniteit". Die verantwoordelijkheid ligt bij de staat.

En de staat heft dat niet zomaar op. Als Nederland heffen we die ook niet zomaar op.

Ik denk dat dat de algemene lijn is. Juist om denk ik ook te voorkomen dat land A zegt: "Ja, hallo, maar bij land B deden jullie het wel." Je moet begrijpen als wij in het Verenigd Koninkrijk immuniteit opheffen, dan vraagt Rusland "Waarom doe je het hier ook niet?" Dus de algemene lijn is: nee, doen we niet. Conform de objectiviteit van Wenen.

PETER Precies, dat is wat ik wilde zeggen. In die zaak waar jullie het over hebben... Volgens mij is dat wat het wrang maakt. Ja, ligt dat niet in de immuniteit die deze mevrouw had, maar ligt dat in háár handelen. (EDITH: Ja) En in hoe ze daarmee is omgegaan...

EDITH Ja, maar ze heeft daar geen zeggenschap over, hè. (PETER: Ze heeft zich natuurlijk-) Nee-ja, nee, dat heeft ze niet gedaan, dat denk ik niet. Zij heeft absolute immuniteit en haar is... dat verzoek is natuurlijk gedaan, Amerika heeft daarnaar gekeken. Amerika heeft gezegd: tutor, dat doen we niet. En vervolgens... kan zij niks als persoon. Zij is... (PETER: Ja, nou-) Zij is in functie. Dus als Amerika zegt: we heffen de immuniteit niet op, jij komt terug, ja, dan is dat wat je doet.

PETER Zoals ik hem had begrepen, maar jij hebt... jij... (EDITH: Ja?) Weet het waarschijnlijk... (EDITH: Ja?) Hebt de de casus een beetje beter in je hoofd. (EDITH: mmm) Maar ik had begrepen dat deze mevrouw meteen was vertrokken voordat er ook maar iets van de normale procedures, (EDITH: mmm) aan opheffing immuniteit enzo, in gang konden worden gezet. En volgens mij... (EDITH: Maar-) Mijn interpretatie was dat dat het wrange was.

EDITH Maar die moet je ook even in context plaatsen hè. Stél dat dat zo is, dan heeft ze dat nóóit, en ik heb die mevrouw niet gesproken... Maar het is ondenkbaar voor mij dat dat niet zou zijn gebeurd met medeweten van de zendstaat. Dat kan niet. Dat is, dus dat. Ik weet even niet hoe Peter daarin zit. Maar dat is ondenkbaar. Want de zaak was bekend. Dus ook de ambassade wist het. Ook de VS wist het. Ik kan me niet voorstellen dat zij op eigen initiatief is afgereisd terug naar de VS. Dat zal ongetwijfeld op instigatie van de VS zelf geweest zijn. Die hebben waarschijnlijk gezegd, en dat kan je je voorstellen: "Get out before de pleuris breekt uit."

Dus we hebben het er uitgebreid over gehad, hebben het met veel belangstelling gevolgd (PETER: Kwetsbare zaak...) en natuurlijk ook gekeken hoe het VK en de VS hier samen mee omgingen. Onbevredigend begrijp ik nog steeds.

PETER Ja.

EDITH Er moet een vorm van genoegdoening komen.

PETER Ja.

EDITH Daar blijf je naar zoeken.

PETER Ja.

EDITH Kijk een terugplaatsing, gedwongen of niet, heeft altijd grote gevolgen. Het betekent kinderen van school, je vrouw, jijzelf terug. Het heeft ongetwijfeld gevolgen voor je carrière in de rest van je diplomatieke dienst.

Het gebeurt ook wel in zaken dat de geprivilegieerde zelf zegt in godsnaam, laat me vertellen wat er gebeurd is, laat me vervolgd worden want dan kan ik mijn straf krijgen, of worden vrijgesproken. En dat toch de staat zegt, nee, dat doen we niet. We halen je terug. En dan moet je daar ook persoonlijk dus uit zien te komen. En dat is ongelofelijk lastig.

Het is echt niet van: "Niet meer doen en nog veel plezier op je post."

Dus jullie titel hè, *De Onaantastbaren*. Als het goed is, is dat dus niet zo.

6 BEDTIJD

ANNE Kan je niet slapen?

Ik snap het.

Ik kan ook niet slapen.

Niet huilen liefje.

Omdat we nu eenmaal vaak moeten verhuizen.

Voor werk.

Nee je bent niet thuis

nee

niet echt

ik bedoel echt thuis

thuis thuis

waar we vandaan komen zeg maar

waar we horen

Nee ik snap dat dat niet per se

als thuis voelt, voor jou,

maar dat hoort er een beetje bij hè,

als je diplomatendochter bent,

dan ben je Wereldburger / ya grazhdanin mira

en ik neem je mee / i ya voz'mu tebya s soboy

Nee, een wereldburger, dat is

dat is iemand die

die zich overal thuis moet voelen.

Als een kameleon.

Weet je nog wat dat is?

Ja, die zagen we in de London Zoo.

Die verschiet van kleur

wanneer hij van omgeving verandert.

Zoiets doen wij ook.

En daarom moeten jullie dat ook doen.

Ja.

Dat is niet eerlijk nee maar het leven is niet eerlijk schatje.

Niet eerlijk maar wel een avontuur.

Denk aan alle landen die we nog zullen zien,

alle mensen die we nog zullen ontmoeten,

jij maakt dingen mee

die je leeftijdsgenootjes nooit mee zullen maken.

Dat komt goed. Er komen nieuwe vriendinnetjes.

Op je nieuwe school.

Nee ik weet nog niet hoe die heet.

Ik weet dat we hier langer zouden blijven.
Ik weet dat ik dat beloofd had.

Nee dat is geen leugen.

Dat is een veranderde werkelijkheid
op basis van een veranderde situatie.

Dat betekent...
laat maar.

Soms moet je het onverenigbare met elkaar verenigen.

Hoort ook bij het werk schatje,
is heel paradoxaal -

Een paradox? Dat is een schijnbare tegenstelling.

Dat is...
Dat snap je vanzelf als je ouder wordt.

Of niet.
Ik snap er zelf ook vrij weinig van.

Ik laat je nooit in de steek.
We gaan gewoon allemaal samen naar Amerika.

7 RICHARD MORRIS

HOST

Dear attendees, I now invite to the stage: his Excellency Mr. Richard Morris, Her Majesty's former ambassador to Nepal for the welcome address.

I would kindly like to ask for your coöperation in providing a smooth transition when his excellency gives a warm welcome to some very important people present here in the audience tonight. Please work with us by pretending that these people are all here, all the while not forgetting that *you are* actually here, that you are actually welcome - in this space - in this moment.

His Excellency Mr. Richard Morris was appointed as Her Majesty's Ambassador to Nepal in 2015. Before that Richard was Her Majesty's Director-General *Trade and Investment* in Australasia. Lately Richard returned to the UK to work for the Foreign Affairs Office as head of the team specifically appointed to the case of Harry Dunn.

His Excellency Mr. Morris!

RICHARD:

Honorary council to the British honorary consul. Other distinguished members of the board. As well as friends of this cultural institution, other distinguished guests, ladies and gentlemen, friends, families and, most importantly, you: "Goedeavond. Mijn naam is Richard Morris en het is mij een eer hier voor u te staan. Ik zou graag een paar woorden tot u richten. Mijn Nederlands is niet zo goed, dus ik ga verder in het Engels". (*tegen host*) Thank you very much for that kind and warm welcome. I'm delighted to be here. Ehm...

Zoals in de aardige inleiding gezegd, ben ik de voormalige Britse ambassadeur in Nepal en werk ik recent weer thuis voor Buitenlandse Zaken o.a. aan de zaak Harry Dunn. En ik moet zeggen, deze speech komt voor mij op een vreemd moment. Vandaag is het precies één jaar geleden dat Harry overleed. Toch wil ik u juist vandaag graag iets vertellen over mijn werk en mijn leven. Deze aardige inleiding zoomde in op mijn werk, dus laat ik met mijn leven beginnen. Ik ben 32 jaar gelukkig getrouwd met de ongelofelijke Alison. We studeerden samen, en kregen uiteindelijk drie kinderen. Het grootste deel van ons volwassen leven speelde zich in het buitenland af. Nepal, Sydney, Ottawa. Ik hou van joggen, marathons en, ik hoef het u niet te vertellen, want u had het al gezien, ik heb een wijnvlek. Daar wilde ik even in gaan wrijven.

Ik ben ermee geboren. En hij is altijd bij me. Op school kreeg ik bijnamen, werd af en toe geplaagd, of mensen gingen gillen als ze me zagen. Niet echt een fijne ervaring... Ik dacht dat ik met wijnvlek *maar een deel* van mezelf zou kunnen zijn, "ik met wijnvlek", in plaats van mijn hele zelf. Alsof er óók een versie van mij is zonder. Maar een poging het te verwijderen met lasertherapie mislukte. En ik probeerde eraan te wennen, me comfortabel te voelen in mijn huid, blij te worden met wie ik ben.

Het grappige is dat ik er in mijn werk vooral voordeel van heb. Zeker in het buitenland. Ze zeggen dat een diplomaat een kameleon moet zijn, niemand gaat naar een borrel om onthouden te worden. Iedereen komt iets halen. Niemand eet, niemand drinkt. Ze kunnen vaak De Duitser niet van De Pool, en De Pool niet van De Rus onderscheiden. Maar De Brit konden ze altijd onthouden.

Het diplomatenvak is een vak van paradoxen. Oplossen wat onoplosbaar is. Hoe doe je dat? Daar zijn boeken voor. Tip 1: Gun jezelf te denken dat het wél oplosbaar is. Tip 2: Vraag om hulp. Tip 3: Pak één probleem tegelijk aan. Tip 4: Focus op jezelf, niet op anderen. Tip 5: Kom zélf met de antwoorden.

Vorig jaar: keerde ik na mijn jaren in Nepal terug naar Londen. Thuiswerken voor Buitenlandse Zaken. Ik werd ingelijfd als hoofd van het onderzoek naar de zaak Harry Dunn. Een controversieel

diplomatiek incident met de VS, nou ja... Bij mijn aanstelling was de zaak al zo geëscaleerd dat een oplossing waar iedereen blij mee zou zijn uit zicht was. Maar: "gun jezelf te denken dat het wél oplosbaar is"...

Als een Britse premier de eeuwenoude banden met een bevriende wereldmacht op het spel zet, weet je dat je in een mediastorm zit. "Maakte die persoon terecht aanspraak op diplomatieke immuniteit? Had de VS die niet in moeten trekken?" En, de politieke realiteit, wat begin je als grootmacht van/uit het verleden tegen de leider van de volledige Westerse Wereld? En steeds de ouders van die jongen in beeld... Die steeds het beste zeggen wat er te zeggen valt. Ik klap een beetje uit de school, maar: als je president Trump tot medeleven kunt bewegen...

Ik zou zeggen dat je in zo'n situatie iemand haar straf ook gúnt. Dan is het daarna ook klaar. Iedereen heeft recht op perspectief. Dat is ook menselijkheid. Ben ik te zacht? De moeilijkste paradox waar je als diplomaat mee te maken krijgt is dat je jezelf enerzijds moet afschermen voor menselijk lijden, anders kun je je werk niet doen. Anderzijds moet je in nauw contact staan met je eigen menselijkheid, om andermans menselijkheid te kunnen herkennen. En dat dat niet allebei tegelijkertijd kan. En dat dat toch allebei tegelijkertijd moet.

Het enige wat *ik* in deze positie kon doen was keihard werken. Op basis van al mijn kennis en ervaring de minister objectief informeren en adviseren. Maar zo'n man maakt dan vervolgens de afweging "Wat landt er goed in het Lagerhuis? Hoe blijf ik goed in de peilingen?" Er zit zo ongelofelijk veel verschil tussen diplomatieke adviezen en politieke besluitvorming.

Ondertussen veranderde Covid de hele wereld. Premier Johnson raakte besmet en kwam op de intensive care terecht. En ik werd aangesteld om een Covid-19 Taskforce van Buitenlandse Zaken op te zetten. Reisadviezen schrijven, briefings aan de minister coördineren én controleren. Het is veruit het meest stressvolle dat ik ooit heb gedaan. Een vliegtuig besturen dat tegelijkertijd nog gebouwd wordt. Constant hing het gevoel om élk miniem foutje verscheurd te worden boven ons werk. Of het nu Covid was of Harry. Ik werd banger. Ik kreeg last van nachtzweten. Ik heb het er veel met Alison over gehad. "Als ik niet weerbaarder word, sturen ze me nog naar Fiji." Ze heeft me er meermaals aan herinnert dat *ik* Covid niet veroorzaakt heb.

De Taskforce-functie zou voor een paar weken zijn. Het werden eindeloze maanden. Het ging maar door. Niemand merkte iets. Maar ik spartelde. Mijn angsten werden extremer. Uiteindelijk heb ik aangegeven dat ik uitgeput was. En als reactie kreeg ik Fiji. Ambassadeur in Fiji. En ik was klaar..

Ik moet zeggen, deze speech komt voor mij op een vreemd moment. Vandaag is het een jaar geleden dat Harry - Dunn - overleed. En vandaag is het 4 maanden geleden dat ik overleed. Over 4 dagen word ik gevonden. Ze zoeken me sinds 6 mei. Die dag zette ik 's ochtends een kop thee voor mijn Alison. En toen ben ik om half 11 gaan joggen. Zoals altijd. Waar ik altijd jog. Maar dit keer zonder telefoon.

Nu lig ik hier, 4 kilometer van mijn huis. Toch hebben ze me nog niet gevonden. De plaatselijke politiechef, die de zoektocht leidde, zal later toegeven dat er een fout is gemaakt. Al op de tweede zoekdag kamde de politie het gebied uit waar ik, toen nog, hing. Ze doorzochten echter niet het hele gebied. Ze kwamen tot 100 meter van waar ik over vier dagen gevonden wordt. Vier maanden later.

Nog 4 dagen. Nog 4 dagen hier liggen. 't Is best mooi hier hoor. Onder een boom. Mooie kleuren, lage zon. Augustus. Maar geen Himalaya. Daar was ik op mijn plek.

Thank you very much for listening so patiently. Now, I'm so very sorry I'm not able to stay for the whole event. But I really wanted to be here today, for at least part of it.

♪ **Inequality hurts**

The fact that she sits there
The fact that he's not here

The fact that I got dressed
The fact that I'm impressed

She might be behind that door
But we live in different worlds

Everything has its cost
I believed until I lost

mmm

*Some dream of paradise
Some dream of sheep*

*I dream of balance
I dream of sleep*

Trying to mend what has been broken
To retrieve what has been stolen
To put asleep what has been woken

*Some dream of paradise
Some dream of sheep
I dream of balance*

*Some dream of paradise
Some dream of sheep
I dream of balance*

*Some dream of paradise
Some dream of sheep
I dream of*

8 HET WITTE HUIS

CHAR Wat doen we hier?

TIM Het is anders hier, hè?

CHAR Tim.

TIM Zo groot allemaal, en /

CHAR Wat denken ze wel?

TIM onwerkelijk.

CHAR Dat we onder de indruk zijn?

TIM Nou...

CHAR Dat ze ons maar wat lange gangen en grote zalen hoeven laten zien,
marmar,
een klef handje van de president
dat we dan met de bek vol tanden
dat alles dan
wat
vergeven en vergeten
omdat we een glas champagne?

TIM Het *is* toch ook wel indrukwekkend?

CHAR Verwachten ze dat we er dan verder het zwijgen toe doen?

TIM Het Witte Huis?

CHAR Verwachten ze dat we nu denken van joh, we houden erover op?

TIM Dat verwachten ze vast niet liefje.

CHAR Nee?

Wat denk jij?

Dat ze haar meegeven?

*Hier heeft u de moordenaar van uw zoon,
we hebben haar alvast voor u ingepakt,
neem haar maar mee naar dat eiland van u
kunt u haar daar berechten.*

Denk je dat?

TIM Nee dat ook niet maar misschien /

CHAR Misschien wat?

TIM Ik weet het niet liefje.

CHAR Hoe zijn we hier eigenlijk terecht gekomen?

TIM Nou, gewoon, eh, vliegtuig?

CHAR Ja?

TIM Toch?

CHAR Hebben we onze nette kleren voor aangedaan.
Waarom eigenlijk?
Alsof zij hier zien dat dit nette kleren zijn.
Voor hun is dit troep. Troep! Nette troep!
Waarom zouden we die moeite doen
als ze toch op ons neerkijken.

TIM Ze kijken niet op ons neer.

CHAR Als ze niet op ons neer zouden kijken,
dan zouden we hier niet zijn,
dan zouden wij thuis zitten
en zij in voorarrest.

Maar nee, we staan hier,
helemaal hier om 'nee' te horen,
*nee we gaan niet doen wat u wil
maar hey champagne!*

TIM Het is wel lekkere champagne.

CHAR Wat weet jij van champagne?
Wij weten niks van champagne.
Wij drinken geen champagne.

TIM Ik vind het ook eigenlijk helemaal niet lekker.

CHAR Waarom staan we hier.
Waarom moeten we helemaal hier naartoe komen?
Naar de fucking Verenigde Staten van Amerika?

Alleen maar om nog verder vernederd te worden nee
ik doe het niet

Tim
kom
we gaan.

Anne komt binnen. Ook zij heeft, onhandig, een glas champagne in haar hand.

Jezus.

ANNE Hi.

CHAR Dit kan niet waar zijn.

ANNE Mevrouw Dunn.

CHAR Jij.

ANNE Meneer Dunn.

TIM Hallo
eh
hallo mevrouw Sacoolas.

ANNE Anne.

TIM Anne.

ANNE Zeg maar Anne.

TIM Hallo Anne.

CHAR Dit is niet te geloven.

ANNE Hebben ze niet gezegd dat ik /

CHAR Wij weten van niks.

ANNE Oh.
Het was niet de bedoeling dat...
Sorry.

CHAR En nu?
Moeten we proosten ofzo?

ANNE Proosten? Nee, waarom /

CHAR Fucking champagne.
Valt er iets te vieren dan?

TIM Liefie...

CHAR Wij drinken geen champagne.

ANNE Nee...

CHAR Gore zure shit.

ANNE Wilt u iets anders drinken?
Water? Koffie? Bier?

CHAR Ik wil niks anders.

ANNE Ik kan iemand vragen /

CHAR Ik wil helemaal niks drinken!

Korte stilte.

ANNE Nee.

Stilte.

Sorry.

CHAR Met je sorry.

Stilte.

ANNE Ik weet hoe moeilijk het voor jullie is om hier te zijn.

TIM Ik denk niet dat je dat weet.

ANNE Nee, u heeft gelijk,
ik weet dat niet.

Ik kan het me voorstellen.

CHAR Ja?

ANNE Of
nee
ook niet.

CHAR Nee.

ANNE Ik kan me hier helemaal niets bij voorstellen.

CHAR Waarom zijn we hier?

ANNE Ik hoopte dat we –
ik weet het niet.
Ik wilde een poging doen wat afstand tussen ons te overbruggen.
Er zit zoveel tussen. Tussen ons.
Advocaten, politiek, de massa, de pers, een oceaan –

CHAR Een dode zoon.

ANNE Ja.
Dat ook.

CHAR Ga je zeggen dat het je spijt?

ANNE Zou dat helpen?

TIM Ja /

CHAR Nee.

TIM Nee.

ANNE Nee.
Dat snap ik.
Het spijt me,
want het spijt me wél
natuurlijk spijt het me,
maar dat weten jullie al.

CHAR Dat hebben we gelezen ja,
de krant staat vol spijt,
maar spijt is wat de kat schijt
spijt, dat is een woord
en een woord, dat is lucht,
je blaast het uit en poef
woord én spijt – verdwenen.

In het niets.

En dan?
Na die stilte?

Nog meer niets.

ANNE In een rechtvaardiger wereld
of
in een wereld die uw leed recht zou doen
zou ik in de gevangenis zitten

of misschien zelfs degene zijn
die om was gekomen bij het ongeluk.

TIM Wij wensen jou niet dood.

ANNE Nee?

CHAR Dat zou zinloos zijn.
Jouw dood geeft Harry zijn adem niet terug.

ANNE Een gevangenisstraf ook niet.

CHAR Dat is iets anders.

ANNE Ja?

CHAR Dat is eerlijk
afsluiting
oorzaak en gevolg
jij hebt iets gedaan
en de maatschappij doet iets terug
en daarna
zijn we weer vrij
jij doet iets
jij hebt iets gedaan
en daar zijn consequenties aan verbonden.

ANNE Dat weet ik.

CHAR Néém die consequenties.

ANNE U moet niet denken
dat er geen consequenties voor mij zijn.
U moet niet denken
dat ik hier zonder kleerscheuren vanaf ben gekomen.

TIM Dat denken we ook niet, mevrouw Sacoolas.

ANNE Anne.

TIM Het is gewoon...
Sinds het ongeluk hebben wij geen moment
rust gehad
ons leven is in één klap tot stilstand gebracht

maar de kracht van die klap
die zit nog in ons
die raast ons voort
die

ik leg het niet goed uit

ANNE ik geloof dat ik het snap

CHAR Ja?

ANNE Het is niet eerlijk.
Dat ik hier sta.
In vrijheid.
Zolang ik vrij ben
is het voor u onafgesloten, afgebroken, onafgerond

u moet de kracht van de klap kwijt.

TIM Ja.

ANNE Terugslaan.

CHAR en ik geloof niet in een laatste oordeel
dus het moet hier gebeuren

Wat zou jij doen?
In mijn plaats.
Jij bent een moeder
net als ik dat ben
was
bén
bén
ik ben een moeder
wij zijn moeders

jezus ik ga niet huilen

ANNE U mag best huilen.

CHAR Zeg mij niet wat ik mag!

ANNE Nee, sorry, nee.

CHAR Wat zou jij doen
als ik jouw kind
als ik
jouw kind
zou doodrijden.

TIM Liefie ik weet niet of dit zin heeft.

ANNE Ik zou een beest worden.
Ik zou razen als een tornado tot alles
alles
in mijn pad met de grond gelijk

en alles net zo leeg
als de leegte in mij.

Ik zou ook weten
dat dat misschien niet proportioneel is
maar dat zou me niets schelen.

Ik zou alles doen wat u doet
maar dan minder beleefd
minder beschaafd
minder beheerst.

Ik bewonder u.

CHAR Flicker op.

ANNE Echt.

CHAR Ik wil jouw bewondering niet.

ANNE maar ik uw woede wel

Charlotte herpakt zich en glimlacht naar Anne.

Ik wil juist ruimte bieden voor uw woede
voor uw verdriet
uw haat
verafschuwning
en ik sta hier om dat op me te nemen.

Anne probeert Charlotte uit te dagen, geen reactie ook al kost dat Charlotte moeite

Wat zou u in mijn plaats doen?

TIM Ik zou mij aangeven.

ANNE Ja.
Ja.
Dat zou u doen.
Dat geloof ik.

Maar u?
Een moeder?

Als u de keuze had?
Als u drie kinderen had en het gevaar liep ze kwijt te raken?
Als u de keuze had
tussen het juiste te doen
en het, voor uw kinderen, enige goede te doen?

CHAR Dat is niet eerlijk.

ANNE Nee.
Het is niet eerlijk.
Nee.
Daar heeft u gelijk in.

Niet eerlijk.

U zou doen wat ik gedaan heb.

CHAR Nooit.

ANNE Iedere moeder zou doen wat ik heb gedaan.

CHAR Wat jij gedaan hebt is /

ANNE Fout. Slecht. Immoreel. Ja. Ja. Ik weet het.

Maar ik ben een moeder die bij haar kinderen blijft.

Daar heb ik alles voor over.

Mijn geweten.

Mijn moraal.

Mijn ideeën over wat het is een goed mens te zijn.

Want wat stelt dat voor?

“Een goed mens zijn”?

Wat stelt dat voor als je geen moeder meer mag zijn?

TIM Ik snap het niet,
verwijt je ons nu
verwijt je ons nu wat wij jou verwijten?

ANNE Ik verwijt helemaal niemand iets behalve mijzelf.
maar ik probeer het uit te leggen.
Ik probeer uit te leggen dat ook jullie
ook jullie
met alle idealen die je in je hart koestert
met al het verantwoordelijkheidsgevoel dat je geweten je opdringt
met jullie
teréchte
morele superioriteit
met alle empathie die je tot het diepst van je ziel voelt
dat alles
al dat
dat al dat is vergeten
in de vingerknip dat je je kinderen kwijt kan raken.

CHAR Zeg je dat nou echt?

ANNE Ik /

CHAR Ik bèn mijn kind kwijt geraakt.

ANNE Ik weet het.

CHAR Écht kwijt geraakt.

ANNE en ik schaam me
echt
ik hoor wat ik zeg en
ik schaam me zo vreselijk dat ik niet weet

waar ik deze woorden vandaan dreg
maar -
ook -

mijn psycholoog zegt

CHAR Jezus.

ANNE *je moet het jezelf vergeven /*

CHAR Waarom zeg je dit allemaal tegen ons?

ANNE Ik vraag u
en vergeef me daarvoor
ik vraag u zich
al is het maar voor een seconde
ik vraag u zich mijn kant voor te stellen.

Stilte.

Vergiffenis is te groot
dat snap ik
~~maar~~
alleen het onvergeeflijke
kan vergeven worden

dusmaar misschien vraag ik
al is het maar een greintje
begrip?

Stilte.

CHAR ik word gebeld

mijn telefoon ligt in de woonkamer en ik sta in de keuken
een sandwich klaar te maken
kaas met ham
en een dikke laag mayo

TIM Moeten we eigenlijk niet doen.
De huisarts zegt dat het bloed nog eens zo dik door onze aderen stroomt
dat het ons hart gaat verstoppen.

CHAR maar als je niet meer kan genieten
waarom zou je dan nog doorgaan met het leven
hè!

Nou?

Korte, pijnlijke, stilte.

en ik heb mayo aan mijn handen en ik denk
laat maar gaan ik bel zo wel terug maar iets

stemmetje in mijn achterhoofd

dus ik lik mijn vingers af
loop naar de woonkamer en zie dat Harry belt

'hey lieve jongen hey hey met je moedertje'

...

ik geloof niet per se in iets
hogers
en ik weet ook niet of dat troost zou bieden
of juist razernij want
als dat iets daarboven onze kinderen niet kan beschermen
wat heb je er dan aan
maar

TIM nou ja als jij niet had opgenomen
dan was ik te laat bij hem gekomen

had ik niet mee kunnen rijden in die ambulance

had ik zijn laatste woorden niet...

CHAR die klote motor

TIM weet je hoe artsen motorrijders noemen?
orgaandonoren

CHAR hij had een nieuwe helm gekocht maar wat moet je met een helm tegen een tank?

jullie met je SUV's
uit angst voor de wereld verstop je je
jullie, Amerikanen
met vetlagen
kogelwerende vesten
jullie verstoppen je in tanks die ze personenwagens noemen

ik snap het wel want wat moet de wereld met Amerikanen?

Harry was zo'n
lieve –

...

ik word gebeld
ik met mijn mayonaisehanden toch opnemen want

Harry
in het schermpje

ik denk hij zal wel iets vergeten zijn
hij vergeet wel vaker dingen hoort bij de leeftijd
negentien
een kind
zoveel aan je hoofd zoveel dromen wensen mogelijkheden
dan vergeet je wel eens een huissleutel of een portemonnee

'ha lieverd ha schat ben je wat vergeten?'

...

maar er was iets met zijn stem
zijn stem was niet zijn stem

het was de stem van een man
met heel wat meer jaren achter de knopen
dan mijn Harry

'het spijt me dat ik u bel'
zegt de stem

op de achtergrond hoor ik geruis, verkeer?, vogels,
de man staat buiten

'het spijt me dat ik u bel,'
zegt de man,
'u kent mij niet en ik weet niet wie u bent,
maar in zijn telefoon staat u als mama

dus vandaar'

Stilte. Omhelzing.

Wat doen wij hier?

TIM Wij zijn hier niet.

CHAR Nee.
Wij zijn hier helemaal niet.

ANNE Wat bedoelt u?

CHAR Deze ontmoeting heeft in werkelijkheid toch nooit plaats gevonden?.

TIM Amerikanen maken zich niet druk om de werkelijkheid.

CHAR Nee
nee
die maken hun eigen werkelijkheid.

ANNE Wel, jawel, ik wilde /

CHAR Die maken hun eigen werkelijkheid
of beroepen zich op hun zwijgrecht

maar dit wat is dit
wat is deze verbeelding tussen liegen en zwijgen
waarom sleep je ons je verhaal binnen?

ANNE Zo is het niet /

TIM We zijn natuurlijk wel in het Witte Huis geweest.
De president had ons zelf uitgenodigd.

CHAR Zelf?
Nee.
Nee joh.

We waren namens hem uitgenodigd.
Hij had geen idee wie we waren.
Ja, een poging tot p.r., maar denk je
dat die man wist wie hij een handje schudde?

TIM Waarom verzijn je dit?
 Dit gesprek?
 Waarom doe je alsof wij elkaar gesproken hebben?

CHAR Waarom zijn wij zo redelijk?

ANNE Het is niet echt verzinnen, het is meer...

TIM Dat doet pijn, snap je?

ANNE Sorry ik wil je geen /
 ik wil /
 ik probeer het me voor te stellen.

TIM Oh ja.
 Een oefening in medemenselijkheid.

ANNE Ja
 om ruimte te bieden voor herstel
 niet voor mij
 niet voor dader
 niet voor slachtoffer
 maar voor de samenleving als geheel.

TIM Dit is voor jou medemenselijkheid?
 En dat je daar mensen voor moet gebruiken
 dat is op zich geen probleem voor je?

ANNE Het is speculatie
 wat had kunnen zijn,
 medemenselijkheid begint bij empathie
 je proberen verplaatsen in de ander.

CHAR Zoals wij ons in jou moeten verplaatsen.

ANNE Wij in elkaar?

CHAR Ik denk dat medemenselijkheid begint
 met rekenschap

 en de poging de waarheid geen geweld aan te doen.

 Want jouw leugens
 Anne
 snijden in onze waarheid, in wie wij zijn.

ANNE Gaat waarheid om 'echt'?
 Ik denk soms, misschien, dat waarheid niet per se om 'echt' gaat,
 Lindertje, maar om beleving.

CHAR Ik heet Charlotte.

ANNE Ja?
Oké
oké Charlotte,
ja, nee, dit gesprek heeft niet echt plaatsgevonden,
niet 'echt echt'
maar het had gekund.

Ik zat in de kamer ernaast.

Ik wilde jullie wel ontmoeten.
Echt echt.
Maar jullie wilden niet.

CHAR Natuurlijk niet.
Niet daar.
Niet in de VS.
Het hol van de leeuw.

TIM We hadden je wel willen ontmoeten,
maar thuis, bij ons, in de UK.

CHAR Je had naar ons toe moeten komen.

ANNE Om berecht te worden.

TIM Om eerst misschien gewoon met ons te praten?
Ons te woord te staan?
Onze vragen te beantwoorden.
In ons gezicht?

CHAR In plaats daarvan verzin je dit.
Dit gesprek
Dit hele toneelstuk.

Jij eigent je dit verhaal toe
om tot afsluiting te komen

Het privilege van de hoofdpersoon
Jij geeft het vorm

En we leven allemaal mee.
Is dat nodig?

Anne onaantastbaar
Onaanraakbaar
Onkreukbaar

en wij zijn figuranten
goed voor het morele randje

wij krijgen ons recht niet
Niet hier.
En niet in de rechtszaal.

Leuk.
Dubbel genaaid

En nu?

ANNE Ik..

CHAR Waar werk je naartoe?

Er is geen catharsis

Er is alleen...

Nog meer.

Nog meer.

Nog meer niets.